

A-194

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

March - 2023

Economics : Paper - CC - 606

(Macro Economics-2)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
(2) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1	“વ્યાજ એ તરલતા જતી કરવાનો બદલો છે.”ની ચર્ચા કરો.	18
	અથવા	
1	વ્યાજ-દર નિર્ધારણ અંગેનો નવ-પ્રશિષ્ટ સિદ્ધાંત સમજાવો.	18
2	“વ્યાપારચક્ર એ શુદ્ધ નાણાકીય ઘટના છે.” ની ચર્ચા કરો.	17
	અથવા	
2	(અ) વ્યાપારચક્રનો અર્થ અને લક્ષણો.	9
	(બ) વ્યાપારચક્રને નિયંત્રિત કરવાના ઉપાયો.	8
3	ભારતમાં નાણાંના પુરવઠાના ઘટકોની ચર્ચા કરી તેને અસર કરતાં પરિબળો જણાવો.	18
	અથવા	
3	ઉચ્ચશક્તિકૃત નાણું અને નાણાં ગુણકની ચર્ચા કરો.	18
4	ભાવસૂચક આંકનો અર્થ આપી, તેની રચના સમજાવો.	17
	અથવા	
4	(અ) ભાવસૂચક આંકની મર્યાદાઓ જણાવો.	9
	(બ) ભાવસૂચક આંકનું મહત્ત્વ જણાવો.	8

A-209

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

March - 2023

CC-607 : Economics

(International Economics)

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

1 સ્થિર વિનિમયદરની મર્યાદાઓ જણાવી, પરિવર્તન વિનિમયદરના લાભો અને ગેરલાભો જણાવો. 18

અથવા

1 આંતરરાષ્ટ્રીય વિનિમયદરનો અર્થ આપી, સમખરીદશક્તિના સિદ્ધાંતનું મૂલ્યાંકન કરો. 18

2 લેણદેણ તુલાનો અર્થ આપી, લેણદેણ તુલાની અસમતુલાના કારણો જણાવી, તેના નિવારણ માટેના ઉપાયો જણાવો. 17

અથવા

2 અવમૂલ્યન એટલે શું ? અવમૂલ્યન ક્યા સંજોગોમાં જરૂરી બને છે ? અવમૂલ્યન ક્યા સંજોગોમાં સફળ થઈ શકે ? સમજાવો. 17

3 આયોજનકાળ દરમિયાન ભારતના વિદેશ વેપારના કદ, બંધારણ અને દિશામાં થયેલ પરિવર્તનો જણાવો. 18

અથવા

A-209]

1

[Contd...

- 3 (અ) સેઝ (SEZ)નો ખ્યાલ આપી, તેની કામગીરી વિગતે સમજાવો. 9
(બ) ભારત સરકારની નિકાસ પ્રોત્સાહનનીતિ માટેના લીધેલા ઉપાયો જણાવો. 9

- 4 (અ) વિશ્વબેંકના હેતુઓ અને કાર્યોની ચર્ચા કરો. 10
(બ) આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાંભંડોળ (I.M.F.)ની સિદ્ધિઓ જણાવો. 7

અથવા

- 4 (અ) વિશ્વ વેપાર સંગઠન (W.T.O.)ની કામગીરીનું મૂલ્યાંકન કરો. 10
(બ) એ.ડી.બી. બેંકના કાર્યો જણાવો. 7

A-225

Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

March - 2023

CC-608 : Economics

(Advance Public Finance) (Core Compulsory)

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
(2) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1	કરવેરાનો અર્થ અને પ્રકાર જણાવી કરવેરાના સિદ્ધાંતો વર્ણવો.	18
	અથવા	
1	GSTનો ખ્યાલ અને તેના ફાયદા અને ગેરફાયદા સમજાવો.	18
2	કરદાનક્ષમતા ચર્ચો.	17
	અથવા	
2	કરવેરાની અસરો વર્ણવો.	17
3	જાહેર ખર્ચનો અર્થ અને પ્રકાર જણાવી જાહેર ખર્ચના સિદ્ધાંતો વર્ણવો.	18
	અથવા	
3	ભારતમાં જાહેર ખર્ચની વૃદ્ધિ માટેના કારણો ચર્ચો.	18
4	ભારતમાં અંદાજપત્ર (Budget) વિગતે સમજાવો.	17
	અથવા	
4	જાહેર દેવાના સ્ત્રોતો જણાવી જાહેર દેવાની અસરો વર્ણવો.	17

A-242-243-244-245 Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

March - 2023

Economics : Paper - CC - 609

(1) **Development & Environmental Economics**
(New Course)

(2) **Economics of Developing Countries**
(New Course)

(3) **Economy of Gujarat-2**
(New Course)

(4) **Economic Essay-II (New Course)**

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

(1) **Development & Environmental Economics**
(New Course)

સૂચના : જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1 રોસ્ટોવે આપેલા આર્થિકવૃદ્ધિના તબક્કા ચર્ચો. 18

અથવા

1 આર્થિકવૃદ્ધિ સંદર્ભે મોટા ધક્કા (Big push)નો સિદ્ધાંત સમજાવો.

2 રેગનાર નર્કસે આપેલ ગરીબીના વિષયકને સમજાવો. 17

અથવા

2 સમતોલ વિકાસનો સિદ્ધાંત સમજાવો.

3 વસ્તી સંક્રમણનો સિદ્ધાંત સમજાવો. 18

અથવા

3 વસ્તીવૃદ્ધિની અસરો ચર્ચો.

4 પ્રદૂષણના કારણો જણાવો.

17

અથવા

4 પ્રદૂષણ નિવારવાના ઉપાયો ચર્ચો.

(2) Economics of Developing Countries (New Course)

1 શું તમે ભારતીય અર્થતંત્રને અલ્પવિકસિત અર્થતંત્ર તરીકે માનો છો? 18
શા માટે?

અથવા

1 વિકસતા દેશોમાં ખેતી વિરુદ્ધ ઉદ્યોગોના વિકાસની ચર્ચા કરો.

2 વિકસતા દેશોના આર્થિક વિકાસમાં નાણાંકીય નીતિના ફાળાની 17
ચર્ચા કરો.

અથવા

2 વિકસતા દેશોના રાજકોષીય નીતિના ફાળાની ચર્ચા કરો.

3 વિકસતા દેશોની નિકાસ પ્રોત્સાહન નીતિની ચર્ચા કરો. 18

અથવા

3 વિકસતા દેશોમાં વિદેશી સહાયનું મહત્વ સમજાવો.

4 આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાંભંડોળની કામગીરીની ચર્ચા કરો. 17

અથવા

4 વિકસતા દેશોમાં ફુગાવાની ઉત્પતિના કારણો અને ફુગાવાને નિયંત્રણમાં
લેવાના પગલાંઓનું વર્ણન કરો.

(3) Economy of Gujarat-2 (New Course)

સૂચના : જમણી બાજુ પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 ગુજરાતમાં આર્થિક પાયાની સગવડોનું મહત્ત્વ સમજાવી, ગુજરાતમાં 18
રસ્તા અને દરિયાઈ બંદરોની વર્તમાન પરિસ્થિતિ સમજાવો.
- અથવા
- 1 ગુજરાતમાં નર્મદા યોજનાની રૂપરેખા વિગતવાર સમજાવો.
- 2 ગુજરાતમાં પ્રાથમિક, માધ્યમિક અને ઉચ્ચશિક્ષણની વર્તમાન સ્થિતિ 17
અને સમસ્યાઓ સમજાવો.
- અથવા
- 2 ગુજરાતમાં આરોગ્ય વિશે વિવિધ પ્રોગ્રામની સમજૂતી આપો.
- 3 ગુજરાતમાં સહકારીક્ષેત્રે દૂધ ઉત્પાદક સહકારી મંડળીઓ તથા 18
GCMMFની કામગીરી સમજાવો.
- અથવા
- 3 ગુજરાતના અર્થતંત્રમાં મત્સ્યોદ્યોગનું મહત્ત્વ અને તેની સમસ્યાઓ
ચર્ચો.
- 4 ગુજરાતમાં નાના તથા ગૃહઉદ્યોગનું મહત્ત્વ ચર્ચો. 17
- અથવા
- 4 ગુજરાતમાં પ્રવાસન ઉદ્યોગના વિકાસ વિશે વિગતે સમજાવો.

(4) Economic Essay-II
(New Course)

સૂચના : દરેક વિભાગમાંથી એક નિબંધ લખો :

વિભાગ - 1

- 1 ઉદારીકરણ, ખાનગીકરણ અને વૈશ્વિકરણ. 35
- 2 કુગાવો.
- 3 ભારતમાં નાણાંકીયનીતિ વિ. રાજકોષિયનીતિ.

વિભાગ - 2

- 1 નીતિ આયોગ 35
 - 2 ભારતમાં ગરીબી.
 - 3 ભારતમાં કાળુંનાણું
-

A-265-266-267-268 Seat No. _____

B. A. (Sem.-VI) Examination

March - 2023

CC-610 : Economics

(1) Banking (New Course)

(2) ડિસ્ટ્રી ઓફ ઇકોનોમિક થોટ્સ : 02
(New Course)

(3) ડેમોગ્રાફી (ન્યૂ સિલેબર્સ)

(4) Economic Investigation
(Core Compulsory) (New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

(1) Banking (New Course)

1 બેંક એટલે શું ? વેપારી બેંકના કાર્યોની ચર્ચા કરો. 18

અથવા

1 ભારતીય વેપારી બેંકોનું માળખું સમજાવો. 18

2 નાણાના પુરવઠાના વિવિધ ઘટકો સમજાવી નાણાંના પુરવઠા અંગેના આર.બી.આઈ.ના ચાર માપદંડોની ચર્ચા કરો. 17

અથવા

2 રિઝર્વ બેંકની નાણાંકીય નીતિનાં મુખ્ય લક્ષણો જણાવી તેની મર્યાદાઓની ચર્ચા કરો. 17

3 ભારતના ઔદ્યોગિક વિકાસમાં ભારતીય નાણાકીય સંસ્થાઓ તરીકે 18
IDBI અને ICICIના ફાળાની ચર્ચા કરો.

અથવા

3 ભારતમાં અસંગઠિત નાણાંબજારના પ્રકારો (ઘટકો)ની ચર્ચા કરી 18
અસંગઠિત ધિરાણ બજારનાં લક્ષણોની ચર્ચા કરો.

4 (1) ચેકનો અર્થ આપી ચેકના પ્રકારો જણાવો. 17
(2) ડ્રાફ્ટ અને IMPS અંગે ચર્ચા કરો.

અથવા

4 (1) RTGS અને NEFT અંગે ચર્ચા કરો. 17
(2) PFMS અને ક્રેડિટ કાર્ડની સમજૂતી આપો.

(2) હિસ્ટ્રી ઓફ ઇકોનોમિક થોટ્સ : 02

(New Course)

1	સીમાંતવાદી વિશ્લેષણના વિકાસમાં જેવોન્સ અને વોલરાસના ફાળાની ચર્ચા કરો.	18
	અથવા	
1	વ્યાજદર અંગે વિક્સ્ટીડ અને વાઈઝરનો ખ્યાલ સમજાવો.	18
2	પેરેટો સ્ટાફાનો બજાર વ્યવસ્થા વિશેનો ખ્યાલ સમજાવો.	17
	અથવા	
2	પ્રો. માર્શલનો ગ્રાહકનો અધિક સંતોષનો ખ્યાલ સમજાવો.	17
3	પ્રો. જે.બી. સેનો બજારનો નિયમ સમજાવો.	18
	અથવા	
3	કેઈન્સનો તરલતા પસંદગીનો સિદ્ધાંત સમજાવો.	18
4	ગાંધીજીના આર્થિક વિચારોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.	17
	અથવા	
4	(1) મહાદેવ ગોવિંદ રાનડેના આર્થિક વિચારો ચર્ચો.
(2) દાદાભાઈ નવરોજીના આર્થિક વિચારોની ચર્ચા કરો.	17

(3) ડેમોગ્રાફી (ન્યૂ સિલેબર્સ)

- 1 વૈશ્વિક વસ્તી અંગેના અંદાજોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. 18
અથવા
- 1 વિકસતા દેશોમાં વસ્તીના વલણોની ચર્ચા કરો. 18
- 2 પ્રજનન દરના અભ્યાસનું મહત્વ સમજાવી પ્રજનન દરને અસર કરતા પરિબળો વર્ણવો. 17
અથવા
- 2 (1) ભારતમાં દર હજાર પુરુષોએ સ્ત્રીઓના પ્રમાણ વચ્ચેનો તફાવત ચર્ચો. 17
(2) લાઈફ ટેબલના વિવિધ કોલમો અને તેમનો ઉપયોગ જણાવો.
- 3 ભારતમાં કુટુંબ વ્યવસ્થાના માળખામાં થયેલા ફેરફારો દર્શાવી વૃદ્ધ લોકોની સામાજિક સલામતીની સ્થિતિ અંગે ચર્ચા કરો. 18
અથવા
- 3 (1) વસ્તી સંબંધિત આગાહી કરવાની ટેકનિકનો પરિચય આપો. 18
(2) વસ્તી સ્થગિતતાનો ખ્યાલ સમજાવો.
- 4 ભારત સરકારની વસ્તીનીતિનું મૂલ્યાંકન કરી રાષ્ટ્રીય વસ્તીનીતિ (2000) અંગે ચર્ચા કરો. 17
અથવા
- 4 (1) 2011ની વસ્તી ગણતરીના લક્ષણો. 17
(2) વસ્તી નિયંત્રણના પગલાઓ તરીકે કુટુંબ કલ્યાણ અને સ્ત્રી સશક્તિકરણ.

**(4) Economic Investigation
(Core Compulsory) (New Course)**

સૂચના: જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 અંતર્વેશન અને બહિર્વેશન માટેની વિવિધ પદ્ધતિઓ સમજાવો. 18

અથવા

- 1 નીચેની માહિતી પરથી $X = 38$ હોય ત્યારે Y ની કિંમતનું અંતર્વેશન કરો. 18

X	30	35	40	45	50
Y	23	26	30	35	42

- 2 સુરેખ આયોજનનો અર્થ સમજાવી, તેના ઉકેલ માટેની આલેખની રીત સમજાવો અને સુરેખ આયોજનના વિવિધ ક્ષેત્રે ઉપયોગો જણાવો. 17

અથવા

- 2 નીચેના સુરેખ આયોજનના પ્રશ્નનો ઉકેલ મેળવો: 17

શરતો: $4X + 2Y \leq 80$, $2X + 3Y \leq 60$, $X + Y \geq 0$

હેતુલક્ષી વિધેય: $Z = 10X + 8Y$ ને મહત્તમ બનાવો.

- 3 નિયુક્તિની સમસ્યાનો ખ્યાલ ઉદાહરણ સહિત સમજાવીને નિયુક્તિની સમસ્યાના ઉકેલ માટેની હંગેરિયન પદ્ધતિ સમજાવો. 18

અથવા

- 3 નીચેની વાહનવ્યવહારની સમસ્યા વાયવ્ય ખૂણાની રીતે ઉકેલો: 18

		વેચાણ કેન્દ્રો					પુરવઠી
		S_1	S_2	S_3	S_4	S_5	
ઉત્પાદન કેન્દ્રો	P_1	3	8	6	7	3	20
	P_2	4	5	3	9	7	40
	P_3	5	7	5	6	6	50
	P_4	8	3	7	5	4	40
માંગ		10	25	30	45	40	150

- 4 રમતનો સિદ્ધાંત ઉદાહરણ સહિત સમજાવી, રમતના સિદ્ધાંતમાં સરસાઈનો સિદ્ધાંત વિગતવાર સમજાવો. 17

અથવા

- 4 (અ) રમતના સિદ્ધાંતમાં ગુરુ-લઘુ અને લઘુ-ગુરુનો સિદ્ધાંત સમજાવો. 17
(બ) નીચેની રમત માટે સેડલ પોઈન્ટ (Saddle Point) શોધો.

		ખેલાડી - B				
		b_1	b_2	b_3	b_4	b_5
ખેલાડી - A	a_1	9	4	2	7	1
	a_2	7	4	3	5	6
	a_3	4	2	1	3	5
	a_4	3	5	2	4	8